Latvijas Vēstnesis
LATVIJAS REPUBLIKAS OFICIĀLAIS IZDEVUMS

Laidiens: 31.10.2002., Nr. 158

Iesniegums

Par parlamentārās izmeklēšanas komisijas darba apkopojuma ziņojumu

Saeimas dok. Nr. 5160

Saeimas Prezidijam

Godājamie Saeimas Prezidija locekļi!

Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisija, lai noskaidrotu faktus un apstākļus, kas saistīti ar 1991. gada 29. augustā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija īpaši pilnvarotā deputāta Pētera Simsona un PSRS Valsts drošības komitejas pārstāvju parakstīto slepeno protokolu, kā arī izvērtētu tā nozīmi iesniedz izskatīšanai Saeimā komisijas šā gada 24. oktobra sēdē apstiprināto Darba apkopojuma ziņojumu.

Lūdzam iekļaut nākamās Saeimas sēdes darba kārtībā ziņojumu par komisijas darbu.

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas, lai noskaidrotu faktus un apstākļus, kas saistīti ar 1991. gada 29. augustā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija īpaši pilnvarotā deputāta Pētera Simsona un PSRS Valsts drošības komitejas pārstāvju parakstīto slepeno protokolu, kā arī izvērtētu 2002. gada 24. oktobrī tā nozīmi priekšsēdētājs

J.Dobelis

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas, lai noskaidrotu faktus un apstākļus, kas saistīti ar 1991. gada 29. augustā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija īpaši pilnvarotā deputāta Pētera Simsona un PSRS Valsts drošības komitejas pārstāvju parakstīto slepeno protokolu, kā arī izvērtētu tā nozīmi

Darba apkopojuma ziņojums

Ziņojums sagatavots, lai sniegtu pārskatu par Parlamentārās izmeklēšanas komisijas, lai noskaidrotu faktus un apstākļus, kas saistīti ar 1991. gada 29. augustā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija īpaši pilnvarotā deputāta Pētera Simsona un PSRS Valsts drošības komitejas pārstāvju parakstīto slepeno protokolu, kā arī izvērtētu tā nozīmi darba kopumā.

Parlamentārā izmeklēšanas komisija, lai noskaidrotu faktus un apstākļus, kas saistīti ar 1991. gada 29. augustā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija īpaši pilnvarotā deputāta Pētera Simsona un PSRS Valsts drošības komitejas pārstāvju parakstīto slepeno protokolu, kā arī izvērtētu tā nozīmi (turpmāk PIK) tika ievēlēta 2001. gada

24. maijā. Komisijā ievēlēti seši deputāti no visām Saeimā pārstāvētajām frakcijām, izņemot PCTVL: Juris Dobelis, Rišards Labanovskis, Jānis Lagzdiņš, Romāns Mežeckis, Linards Muciņš, Ingrīda Ūdre. Par komisijas priekšsēdētāju ievēlēja Juri Dobeli.

Sabiedrībā satraukumu radīja publikācijas vairākos preses izdevumos ("Vakara Ziņas", 16.05.2001., *Neatkarīgās Latvijas parlaments noslēdzis slepenu vienošanos ar čeku*) par AP Prezidija izveidotās komisijas noslēgto slepeno vienošanās protokolu ar VDK 1991. gada 29. augustā. Šāds satraukums bija pilnīgi saprotams, jo slepenā protokola jēdziens vien ļoti daudzos cilvēkos izraisīja nepatīkamas asociācijas ar bēdīgi slaveno 1939.g. Molotova-Ribentropa pakta slepeno protokolu, it īpaši saistībā ar augusta mēnesi. Bažas pastiprināja ziņas par līdzīgu procesu norisi Igaunijā, par ko arī bija publikācijas presē ("Latvija Amerikā", 11.11. 2000., *Izmeklēs skandalozo līgumu par čekistu neaizskaramību*).

Neskatoties uz šo informāciju, daudzi jautājumi, kas saistīti ar VDK līdzdalību 1991. gada notikumos un vēlāko tās likvidāciju vai transformāciju, vēl joprojām ir ļoti neskaidri un miglā tīti. Šo nezināmo apstākļu noskaidrošana ir būtiska gan valsts vēsturei, gan tās drošībai šodien un neapdraudētai attīstībai nākotnē.

Pilnīgi saprotama bija deputātu vairākuma vēlme izveidot parlamentāro izmeklēšanas komisiju, lai kaut daļēji sāktu noskaidrot dažu šo maz zināmo notikumu norisi. Tādēļ arī tika izveidota Saeimas izmeklēšanas komisija.

1991. gada 21. augustā pēc ortodoksālo komunistu puča sabrukuma tika pieņemts konstitucionālais likums "Par Latvijas Republikas valstisko statusu", kas pilnībā atjaunoja Latvijas valstisko neatkarību. Pamatojoties uz šo likumu, LR Augstākā Padome 24. augustā pieņēma lēmumu "Par PSRS valsts drošības iestāžu darbības izbeigšanu Latvijas Republikā." Lai kontrolētu likvidētās Latvijas PSR VDK darbības izbeigšanu un pārņemtu tās īpašumus, ar šo pašu lēmumu tika izveidota īpaša AP komisija deputāta Viļa Selecka vadībā.

27. augustā AP Prezidijs nolēma izveidot vēl vienu komisiju sarunām ar PSRS VDK deputāta Pētera Simsona vadībā, kura 29. augustā paraksta Protokolu par LR AP Prezidija un PSRS VDK savstarpējiem pienākumiem, realizējot AP lēmumu par PSRS valsts drošības iestāžu darbības izbeigšanu Latvijas Republikā. No Latvijas puses protokolu parakstīja AP Prezidija pilnvarotais deputāts P.Simsons, no PSRS puses — PSRS VDK pilnvarotais VDK pārvaldes priekšnieka vietnieks F.Mjasņikovs un PSRS VDK priekšsēdētāja vecākais konsultants S.Kondrašovs.

Savas darbības sākumā, lai izpētītu šī protokola parakstīšanas laika vēsturisko fonu, īpaši neizceļot kādu uzvārdu, komisija nolēma iepazīties ar dokumentiem Saeimas arhīvā (Augstākās Padomes Prezidija lēmumi, plenārsēžu stenogrammas par laika posmu no 1991. gada 21. augusta līdz 1991. gada novembrim). Tika nosūtīta vēstule arī Valsts arhīvam ar lūgumu informēt par arhīvā esošajiem LR AP LTF frakcijas materiāliem par iepriekš minēto laika posmu, kā arī par tā laika Ministru Padomes sēžu protokoliem un pieņemtajiem lēmumiem, kam varētu būt kāda saistība ar 29. augusta protokolu. Diemžēl svarīga informācija netika atrasta. Saeimas arhīvā atradās Prezidija lēmumi par AP komisijas sarunām ar PSRS Valsts drošības komiteju un VDK īpašuma pārņemšanas komisiju, bet nekur nevarēja atrast paša protokola teksta oriģinālu. Protokola teksta kopija atradās, izskatot 5. Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas AP un MP darbības izvērtēšanai savāktos materiālus. Komisijas materiālos krievu valodā ir protokola kopija. Nav izdevies noskaidrot, kur komisija ieguva šo kopiju.

Dokumenti, kas attiecas uz P.Simsona vadītās komisijas darbību, kā arī protokola oriģināls Valsts arhīvā nav atrodami. Protokola oriģināla nav arī Valsts kancelejas arhīvā. Latvijas Valsts kino, foto un fono dokumentu arhīvā atrodas AP Prezidija sēžu audioieraksti. Noklausoties šos ierakstus, tika konstatēts, ka tieši par komisiju interesējošo laika posmu audioierakstos ir pārtraukums.

Pēc iepazīšanās ar arhīvu materiāliem komisija izveidoja to 1991. gada atbildīgo amatpersonu sarakstu, kuras būtu jāuzaicina uz komisijas sēdēm un jāuzklausa. Tālākajā darba gaitā tika uzklausīti bijušie AP deputāti Arnolds Bērzs, Jānis Dinevičs, Ints Cālītis, Egils Jurševics, Einars Repše, Vilis Seleckis, Linards Muciņš, Andrejs Krastiņš, Anatolijs Gorbunovs, Pēteris Simsons, Tālavs Jundzis un Dainis Īvāns. Komisija uzklausīja arī pārējos AP komisijas sarunām ar PSRS VDK locekļus Aivaru Dātavu (LR AP Juridiskās pārvaldes vadītājs), Valdi Zeikatu (LR valdības lietu ministra vietnieks), Pēteri Videnieku (LR sakaru ministrs), bijušo LPSR VDK priekšsēdētāju Edmundu Johansonu, viņa vietnieku Jāni Trubiņu, MP pagaidu pilnvaroto valsts drošības jautājumos Aivaru Borovkovu (divas reizes) un LR MP priekšsēdētāju Ivaru Godmani, kā arī Totalitārisma seku dokumentēšanas centra vadītāju Induli Zālīti.

Saeimas Juridiskajam birojam un LU Juridiskajai fakultātei tika lūgta arī protokola juridiskā ekspertīze. Saeimas Juridiskais birojs iesniedza savus ekspertīzes rezultātus, bet no LU nekādu atbildi komisija nesaņēma. Juridiskais birojs savā slēdzienā uzsver, ka arī tā rīcībā nav dokumenta oriģināla. Juridiskais birojs uzskata, ka protokols pēc būtības ir starptautisks līgums un līdz ar to arī normatīvs akts. Vienlaikus Juridiskais birojs uzskata, ka gadījumā, ja par konkrēto jautājumu nav noslēgti starpvalstu līgumi un nav pieņemts neviens likums, nevar uzskatīt, ka protokols uzliek kādus papildu pienākumus Latvijas pusei.

Ņemot vērā faktus par analoģisku procesu norisi Lietuvā un Igaunijā, komisija vērsās ar lūgumiem pie Latvijas vēstniekiem attiecīgajās valstīs apkopot viņiem pieejamo informāciju un darīt to zināmu komisijai.

Arī Latvijas vēstniecībai Krievijas Federācijā komisija nosūtīja lūgumu mēģināt noskaidrot protokola oriģināla iespējamo atrašanos tur. Vēstniecība ar attiecīgu iesniegumu griezās Krievijas Ārlietu ministrijā.

Komisija nosūtīja vēstuli arī toreizējam LR AP Prezidija sekretāram, vēstniekam Lielbritānijā I.Daudiša kungam. I.Daudiša kungs 2002. gada 18. martā datētajā vēstulē apliecināja, ka viņš atsūtītā protokola kopiju redz pirmo reizi un nekādu papildu informāciju sniegt nevar.

Latvijas vēstniecība Lietuvā noskaidroja, ka ne Lietuvas Valsts arhīvā, ne Valdības arhīvā analogā protokola oriģināli nav atrodami.

Igaunijā, pamatojoties uz 1991. g. noslēgto līgumu, bijušie VDK darbinieki iesūdzēja tiesā Igaunijas valsti par atteikšanos izsniegt uzturēšanās atļaujas. Paralēlā tiesas procesā tiesa atzina par spēkā neesošu līgumu starp Igaunijas valsti un VDK. Arī Igaunijas parlamentā tika izveidota izmeklēšanas komisija, lai noskaidrotu skandalozo līgumu noslēgšanas apstākļus. Tiesa atzina, ka valsts ministram nebija pilnvaru slēgt šādu līgumu.

Latvijas vēstniecība Krievijas Federācijā ir saņēmusi Krievijas Ārlietu ministrijas vēstuli, kurā apliecināts, ka Krievijas puses rīcībā ir protokola oriģināls, un tas pilnībā atbilst Latvijas puses rīcībā esošajai kopijai.

Amatpersonu uzklausīšanas gaitā kļuva skaidrs, ka komisijas darbs nevar aprobežoties tikai ar viena protokola izpēti, bet ir nepieciešams noskaidrot daudz plašāku jautājumu loku, kas saistīts ar VDK darbības izbeigšanu Latvijas Republikā.

Kā jau minēts, AP Prezidijs 1991. gada 27. augustā nolēma izveidot komisiju sarunām ar PSRS VDK AP deputāta P.Simsona vadībā. Komisijas pilnvaru apjoms nekur netika fiksēts. Ņemot vērā to, ka 24. augustā LR AP jau bija pieņēmusi lēmumu par PSRS valsts drošības iestāžu darbības izbeigšanu, kurā VDK darbība tika atzīta par noziedzīgu un tās darbības izbeigšanai izveidota komisija deputāta V.Selecka vadībā, rodas šaubas par nepieciešamību veidot vēl vienu komisiju, turklāt tādu, kuras pilnvaras nekur nav noteiktas. Šajos faktos saskatāma zināma pretruna.

J.Dinevičs uzsvēra, ka apspriešanas gadījumā LTF frakcija šādu protokolu nekad nebūtu akceptējusi.

I.Cālītis nesaskata pretrunu apstāklī, ka AP atzīst čeku par noziedzīgu organizāciju, bet dažas dienas vēlāk tās izveidotā komisija slēdz līgumu ar šo organizāciju. Arī L.Muciņš šeit neredz nekādu pretrunu un uzskata, ka noziedzīgās organizācijas jēdziens bijis tikai deklaratīvs apgalvojums. A.Krastiņš uzsver, ka Prezidijs P.Simsonam nekādu pilnvaru nav devis. T.Jundzis attaisno kompromisu ar VDK; tas darīts, lai izvairītos no vardarbīgas sadursmes.

Runājot par darbu pie protokola sagatavošanas un parakstīšanas, informāciju var iegūt no komisijas uzklausīto personu sniegtajām ziņām. Lielākā daļa uzklausīto bijušo AP deputātu neko būtisku neatceras. Nav nekādu rakstisku liecību par komisijas sēdēm un sarunām ar VDK darbiniekiem. Tas tiek izskaidrots ar 1991. gada augusta revolucionāro situāciju (A.Gorbunovs, L.Muciņš). A.Bērzs praktiski neko nezina, izņemot pašu faktu par protokola esamību. To pašu saka J.Dinevičs un pieļauj, ka protokols bijis domāts tikai īslaicīgai lietošanai. I.Cālītis atceras, ka komisija apspriedusi VDK puses izvirzītos priekšlikumus. Komisija esot vienojusies vispirms uzklausīt pretējo pusi, lai vieglāk varētu pieņemt optimālo variantu. A.Dātavs apliecina, ka ir redzējis dokumentu pirms parakstīšanas, jo viņš tolaik ir izskatījis visu Prezidija dokumentu saturisko un formālo pusi. V.Zeikats un P.Videnieks šo dokumentu nekad agrāk nav redzējuši un komisijas sēdēs piedalījušies epizodiski, tādēļ neko būtisku par šo notikumu pateikt nevar.

V.Seleckis uzskata, ka Latvijas PSR VDK nevarēja jautājumu izskatīt bez Maskavas puses akcepta, tādēļ tika pieaicināti PSRS VDK pārstāvji. Viņa vadītā komisija varēja veikt tikai uzraudzības funkciju, tādēļ tika izveidota otra komisija P.Simsona vadībā. Bija vēlēšanās visas attiecības kārtot uz juridiskiem pamatiem, tādēļ vajadzēja sastādīt protokolu, kurš fiksētu noteikumus, pēc kuriem strādāt pie VDK īpašumu pārņemšanas.

L.Muciņš ir piedalījies protokola sagatavošanas procesā, atceras darbu pie protokola variantiem. Savus priekšlikumus ir iesnieguši PSRS VDK pārstāvji, tie nav bijuši pieņemami. Vēlāk darba gaitā izskatīti 4 — 6 varianti (pēc I.Cālīša teiktā) vai 6 — 7 varianti (pēc E.Jurševica teiktā). Par Lietuvas variantu – kritiska attieksme (E.Jurševics). Strādājot pie protokola, ar katru nākamo variantu VDK prasības ir samazinājušās. Darba gaitu atceras fragmentāri, bet uzsver, ka P.Simsons ir ievērojis kvoruma prasību. E.Jurševics ir darbojies abās komisijās. E.Repše esot sniedzis savus priekšlikumus.

Par parakstīšanas faktu I.Cālītis atceras, ka sarunu noslēguma fāzē piedalījās P.Simsons, A.Bērzs, arī A.Dātavs. I.Cālītis ir piedalījies apspriešanā, bet nevar atbildēt, vai ir piedalījies protokola parakstīšanā un vai ir redzējis parakstītu protokolu. Arī E.Repše, E. Jurševics un V.Seleckis nevar apgalvot, ka ir redzējuši parakstītu protokolu. E.Johansons stāsta, ka parakstīšanā piedalījās abi no Maskavas atbraukušie VDK pārstāvji un viņš. Neatceras, vai no Latvijas puses piedalījies vēl kāds bez P.Simsona. J.Trubiņš apliecina, ka viņš protokolu pirmoreiz redzējis tikai oktobrī.

Iepazīstoties ar PIK rīcībā esošajiem dokumentiem un uzklausīto personu liecībām, komisija secināja, ka 1991. gada augusta vēsturiskie notikumi radīja zināmu haotiskumu AP darbībā. To daļēji var izskaidrot arī ar pieredzes trūkumu, darba instrukciju neesamību, kā arī ar deputātu vēlmi izrādīt izteiktu aktivitāti un pašiniciatīvu. Tas noveda pie tā, ka bieži tika pārrauta informācijas plūsma ne tikai starp atsevišķām AP komisijām un dienestiem, bet arī pat vienas komisijas pārstāvju starpā.

Jāsecina, ka P.Simsona komisijas protokolu trūkums uzskatāms par likumsakarību, jo vispār nebija ieviesta prakse protokolēt komisiju sēdes. To varētu izskaidrot ar tehniska rakstura grūtībām.

Par dokumenta tālāko virzību. Visi uzklausītie uzskata, ka protokolam vajadzētu būt iesniegtam AP Prezidijā, bet, pārbaudot arhīvus, to atrast neizdevās. E.Repše atzīmē, ka tolaik nav pastāvējusi kārtība, ka visi AP dokumenti pēc

parakstīšanas būtu jāpublicē. A.Dātavs domā, ka Prezidija pārrunām par protokolu vajadzētu būt fiksētām Prezidija sēžu audioierakstos.

Runājot par sadarbības iespējām ar toreizējo PSRS VDK priekšsēdētāju V.Bakatinu, E.Repše uzsver interesi par dokumentiem Krievijas arhīvos, taču pēc protokola parakstīšanas nav sekojusi nekāda vienošanās par dokumentu pārņemšanu.

VDK darbinieki uzsver, ka LR puse nav pildījusi protokola saistības, tādēļ pēc aģentūras kartotēkas pārvešanas no VDK ēkas uz AP 27. novembrī tas vairs nav bijis spēkā. L.Muciņš uzsver, ka kartotēka Latvijas jurisdikcijā tika pārņemta jau 28. augustā, tikai atstāta glabāšanā VDK ēkā. Spriežot pēc komisijas rīcībā esošajiem V.Selecka parakstītajiem dokumentiem, lēmums par kartotēkas pārvešanu pieņemts tādēļ, ka tā tikusi slikti apsargāta. A.Gorbunovs apliecina, ka viņš šāda rakstura vēstules saņēmis ļoti daudz un nav pievērsis nekādu īpašu uzmanību PSRS VDK priekšsēdētāja V.Bakatina protesta vēstulei par kartotēkas pārvešanu. Faktiski V.Bakatina vēstule par protokola neievērošanu uzskatāma par gluži formālu žestu.

Pārdomas rosina savdabīgā čekas lietu pārņemšana vairāku mēnešu garumā. Interese par šo jautājumu radās izmeklēšanas komisijas darba gaitā, uzklausot liecības. Bijušie VDK darbinieki uzsver, ka Latvijas puse neizrādīja pilnīgi nekādu iniciatīvu, lai atgūtu dokumentus no Krievijas arhīviem. Arī A.Borovkovs uzsver, ka, viņam ierodoties VDK ēkā, viņš redzējis, ka nekādas darbības no Latvijas puses nenotiek, bet VDK darbinieki, kā parasti, nāk uz darbu. A.Borovkovs par LR MP pagaidu pilnvaroto valsts drošības jautājumos tika iecelts 1991. gada 4. oktobrī. Kas īsti laikā no 1991. gada augusta beigām līdz 1991. gada novembra beigām notika vai nenotika VDK telpās? Jautājums paliek neatbildēts.

Simsona komisija reāli darbojās trīs dienas līdz protokola parakstīšanai. Nav skaidrības, kādēļ šī komisija neturpināja sarunas par arhīvu atgūšanu, ja jau šādas darbības tika paredzētas noslēgtajā protokolā. Paliek neskaidrs, kad īsti šī komisija beidz darbu – 29. augustā vai vēlāk, jo PIK rīcībā ir nonākuši P.Simsona kā komisijas priekšsēdētāja 1991. gada 4. oktobrī un 6. decembrī parakstīti dokumenti par saraksti ar kara bāzi Liepājā.

Rodas jautājums – kādai īsti vajadzēja būt šo jautājumu risināšanas procedūrai. Jāņem vērā tas, ka mūsdienu izpratne atšķiras no tā laika reālajām iespējām.

Jautājums – vai bija vajadzīgas divas komisijas (24.08.1991. un 27.08.1991.). Selecka komisiju izveidoja AP, bet Simsona komisiju – APP. Valdība īsti nedarīja to, ko tobrīd no tās gaidīja, tādēļ tapa otra komisija. Parlaments tolaik atsevišķos gadījumos uzņēmās izpildvaras funkcijas.

Par slepenību. Gandrīz visi uzaicinātie noliedz šī protokola slepenību. V.Seleckis uzskata, ka ir bijuši vairāki oriģināli. L.Muciņš atgādina, ka par sarunām ar VDK pārstāvjiem tolaik ir bijis rakstīts presē.

J.Trubiņš arī noraida šī protokola slepenības apzīmējumu, uzsverot, ka jau iepriekš bija skaidrs, ka ir jābūt kādam dokumentam, uz kura pamata nodot VDK īpašumus.

Jāsecina, ka protokols kā tāds būtībā nav bijis slepens, jo tā laika presē gan Latvijā, gan Krievijā ir publicēti materiāli par sarunām ar VDK. Arī visas uzklausītās tā laika amatpersonas, izņemot P.Videnieku, uzskata, ka protokols nav bijis slepens. Pēdējais tikai PIK sēdē uzzinājis, ka bijis iekļauts P.Simsona komisijā, un pieļauj, ka protokols varētu būt slepens dokuments, par kuru runāts šaurā lokā.

Interesi un izbrīnu izraisa fakts, ka nekur nav atrodams protokola oriģināls. Kā ar daudziem procesiem Baltijas valstīs, tā arī ar protokolu vai līgumu lietu ar PSRS VDK, saskatāma uzkrītoša līdzība. Arī Igaunijā un Lietuvā nav

atrodami dokumentu oriģināli, tādi ir vienīgi Krievijas Federācijā. Var izdarīt secinājumu, ka visās Baltijas valstīs, ne tikai Latvijā, ir aprindas, kuras ieinteresētas aizmirst visu, kas saistīts ar VDK.

PIK nācās secināt, ka VDK dokumentu un arhīvu pārņemšanā vērojama pilnīgi neizprotama vilcināšanās, nekonsekvence, neizdarība, dažādu valsts institūciju nesaskaņota rīcība, gandrīz pilnīga neieinteresētība, it īpaši no valdības puses. Latvijas puse VDK materiālu pārņemšanā nav izmantojusi visas iespējas. PIK uzklausītās personas uzskata, ka protokolam nav juridiska spēka. Tas ticis parakstīts un aizmirsts (A.Krastiņš). Citu viedokli, kā jau minēts, pauž Saeimas Juridiskais birojs. Pamatojoties uz tā atzinumu, jāsecina, ka protokolam ir juridisks spēks un tas joprojām ir spēkā. Šajā jautājumā komisijā domas dalās.

Jāatzīst, ka šāda plaša vienošanās protokola noslēgšana ar iepriekš par noziedzīgu atzītu organizāciju likumdevējam godu nedara.

Grūti aplēst, izņemot morālo kaitējumu, kādu ļaunumu šis protokols nodarījis Latvijas valstij. Lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka valstij kaitējums nav nodarīts. E.Jurševics atceras, ka viņam, strādājot sociālajā komisijā, čekisti ir prasījuši sociālās garantijas vai uzturēšanās atļaujas, taču konkrēti fakti viņam nav zināmi. Arī E.Repše pieļauj, ka kāds būtu varējis mēģināt izmantot šo protokolu savtīgi. E.Johansons uzskata, ka, pamatojoties uz šo protokolu, vairāk nekā 30 VDK darbinieku tika pieņemti darbā Latvijas valsts drošības struktūrās. Ja nebūtu šī protokola, tad darbā pieņemt nevarētu, jo pirms tam VDK atzīta par noziedzīgu organizāciju.

Ir zināms, ka, neraugoties uz daudzu Saeimas deputātu iebildumiem, vairāki bijušie VDK darbinieki Latvijas drošības iestādēs strādā vēl šodien.

Tiesību aktu un oficiālo paziņojumu oficiālā publikācija pieejama laikraksta "Latvijas Vēstnesis" drukas versijā.